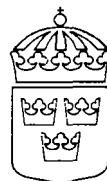

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1989/90:AU25

Forskning om arbetsmarknadspolitik och
arbetsliv

1989/90
AU25

Sammanfattning

I den till utskottet remitterade delen av regeringens proposition 1989/90:90 om forskning anmäls de aktiviteter som pågår och planeras beträffande arbetsmarknadspolitisk forskning och arbetslivsforskning. Ett antal motionsyrkanden angående organisationsfrågor för arbetslivsforskningen avstyrks av utskottet med hänvisning till den översyn av arbetslivsforskningen som pågår.

Vidare behandlas anslagen till arbetsmiljöinstitutets verksamhet. I anslutning härtill avstyrks motioner angående utökat anslag för utbildning och information samt för hybrid-DNA-delegationen. Till betänkandet har fogats sex reservationer och två särskilda yttranden.

Frågor om regionalpolitisk forskning kommer utskottet att behandla i sitt betänkande 1989/90:AU13.

Propositionerna

Budgetpropositionen

1989/90:100 bilaga 12, C 2 vari föreslås att riksdagen, i avvaktan på en särskild proposition om forskning, till Arbetsmiljöinstitutet för budgetåret 1990/91 beräknar ett förslagsanslag på 78 036 000 kr.

1989/90:100 bilaga 12, C 3 vari föreslås att riksdagen, i avvaktan på en särskild proposition om forskning, till Arbetsmiljöinstitutet: Anskaffning av vetenskaplig apparatur för budgetåret 1990/91 beräknar ett reservationsanslag på 3 628 000 kr.

Proposition 1989/90:90

1989/90:90 Avsnitt 19, C 2 vari föreslås

1. att riksdagen godkänner förslagen överföring från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens ifrågavarande inkomstittel,
2. att riksdagen till Arbetsmiljöinstitutet för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 85 539 000 kr.

1. att riksdagen godkänner föreslagen överföring av medel från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens ifrågasvarande inkomsttitel,

2. att riksdagen till Arbetsmiljöinstitutet: Anskaffning av vetenskaplig apparatur för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag på 4 282 000 kr.

Motioner

Motioner från den allmänna motionstiden 1990

1989/90:A236 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

5. att riksdagen anslår en miljon kronor till arbetsmiljöinstitutet dels till en utökning av den kvalificerade utbildningen för fackliga förtroendemän, dels till tillskapandet av en ergonomutbildning i enlighet med vad i motionen anförts.

1989/90:A253 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om delegationen för hybrid-DNA-forskning,

2. att riksdagen för budgetåret 1990/91 till delegationen för hybrid-DNA-frågor anslår 5 milj. kr. utöver vad regeringen föreslagit.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo607.

1989/90:A277 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen anslår ytterligare 2 milj. kr. till hybrid-DNA-delegationen för budgetåret 1990/91.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo617.

Motioner väckta med anledning av proposition 1989/90:90

1989/90:A23 av Stina Gustavsson och Charlotte Branting (c, fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortsatt arbetsmarknadspolitisk forskning vid högskolan i Växjö.

1989/90:A24 av Anders G Högmark m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utdelning av arbetsmiljöfondens forskningsfinansierande verksamhet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetslivscentrums framtida ställning,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om arbetsmiljöinstitutets framtida ställning.

1989/90:A25 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om

behovet av ett förstärkt samband mellan arbetsmiljöforskning och annan miljöforskning samt en ytterligare markering av arbetsmiljöforskningens betydelse.

1989/90:A26 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen föreslås för arbetslivsforskning vid högskolan i Karlstad.

Motiveringen återfinns i motion Ub145.

1989/90:A28 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en avveckling av verksamheten i dess nuvarande form vid arbetslivscentrum och arbetsmiljöinstitutet.

Motiveringen återfinns i motion Ub125.

1989/90:A29 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen till arbetsmiljöinstitutet anslår 1 000 000 kr. utöver regeringens förslag för informationsverksamhet i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motiveringen återfinns i motion Ub139.

Utskottet

Arbetsmarknadspolitisk forskning

I proposition 1989/90:90 om forskning framhålls inledningsvis att arbetsmarknadspolitiken är ett av de viktigaste medlen för att realisera målet om arbete till alla. Även om utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden varit positiv, särskilt i ett internationellt perspektiv, saknas inte problem. Bland sådana problem nämns utslagningen från arbetsmarknaden samt tecken på att polariseringen på arbetsmarknaden kan tillta.

Under innevarande budgetår har under tionde huvudtitelns anslag till utredningar m.m. 3,7 milj. kr. avsatts för forskning som bedrivs på initiativ av delegationen för arbetsmarknadspolitisk forskning (EFA). Den forskning som EFA företräder har fyra huvudinriktningar:

1. Forskning kring arbetsmarknadens funktionssätt
2. Forskning kring arbetsmarknadspolitikens roll och utformning
3. Utvärdering av skilda arbetsmarknadspolitiska åtgärder
4. Forskning kring genomförandet av arbetsmarknadspolitiken

För att ytterligare stimulera den arbetsmarknadspolitiska forskningen föreslår regeringen att Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet (HSFR) tillförs 2 milj. kr. för ett särskilt arbetsmarknadspolitiskt forskningsprogram budgetåret 1990/91. Inom ramen för detta program bör forskningen i första hand avse arbetsmarknadens funktionssätt samt arbetsmarknadspolitikens roll, utformning och verkningar. Även de följande budgetåren bör HSFR:s anslag för arbetsmarknadspolitisk forskning öka med 3,5 milj. kr. resp. 1 milj. kr.

Mot bakgrund av denna förstärkning av den arbetsmarknadspolitiska forskningen inom HSFR:s ram kommer EFA att ombildas till en expertgrupp för arbetsmarknadspolitiska utvärderingsstudier. För budgetåren 1990/91—1992/93 bör EFA enligt propositionen få disponera 3,5 milj. kr. per budgetår för utvärderingsstudier.

I motion A23 av Stina Gustavsson och Charlotte Branting (c, fp) framhålls att den arbetsmarknadspolitiska forskningen vid högskolan i Växjö kan komma i kläm om nuvarande sektorsmedel från bl.a. arbetsmarknadsdepartementet upphör. Överföring av sektorsmedel till forskningsråd säger inget om fortsättningen av den arbetsmarknadspolitiska forskningen vid högskolan i Växjö, vilket är olyckligt även ur en nationell synvinkel. Högskolan bör därför tilldelas ett särskilt raman-slag för s.k. forskning på eget programansvar.

Utskottet vill först stryka under angelägenheten av en utökad arbetsmarknadspolitisk forskning. Inte minst mot bakgrunden av de i propositionen nämnda problemen med utslagning, sjukskrivning och förtids-pensionering anser utskottet att ytterligare resurser för den arbetsmarknadspolitiska forskningen är av vikt. Vidare ser utskottet positivt på att utvärdering av de gjorda insatserna nu kommer att få en större andel av de samlade resurserna på detta område.

Med anledning av vad som anförs i motion A23 om fortsatt arbetsmarknadspolitisk forskning i Växjö vill utskottet ta upp principfrågan om överföring av medel från sektoriell forskning till forskning på eget programansvar. Utskottet kan i denna fråga ansluta sig till propositionens uppfattning (s. 32) att en sådan överföring av medel bör gå till forskningsråden i stället för en allmän basförstärkning av fakultetsanslagen. Skälet är att forskningsråden satsar på de innovativa delarna i forskningsutvecklingen och att den konkurrens mellan forskare från olika högskolor och institutioner som rådsmedlen leder till på sikt gynnar forskningen. Utskottet vill därutöver erinra om att utskottet inom kort kommer att behandla proposition 1989/90:76 Regionalpolitik för 90-talet. Enligt denna proposition finns det skäl att, när det gäller att förstärka forskningen vid mindre och medelstora högskolor, anvisa vissa medel även till högskolorna i sydöstra Sverige, bl.a. Växjö. Med hänvisning till vad utskottet anfört avstyrks motion A23 i denna del.

Den i propositionen lämnade redovisningen för arbetsmarknadspolitisk forskning föranleder inte ytterligare uttalanden från utskottets sida.

Arbetslivsforskning

Organisationsfrågor

I propositionen erinras om att arbetslivsforskningen byggdes ut mycket kraftigt under 1970-talet. Arbetsmiljöfonden, som finansieras genom en särskild arbetsgivaravgift, inrättades år 1972. Fondens forskningsfinansierande verksamhet avser stöd till enskilda forskningsprojekt och stöd till forskartjänster vid universitet och högskolor. Arbetslivscentrum tillkom år 1976 för att bedriva och främja tvärvetenskapligt forsknings-

och utvecklingsarbete som rör arbetslivet. Verksamheten finansieras huvudsakligen genom medel från arbetsmiljöfonden. Arbetsmiljöinstitutet inrättades år 1987 när arbetarskyddsstyrelsens forskningsavdelning blev ett självständigt forskningsorgan för arbetsmiljöfrågor. Ytterligare organ som stöder arbetslivsforskning är bl.a. styrelsen för teknisk utveckling och forskningsrådsnämnden. Arbetsvetenskaplig forskning bedrivs inom universitet och högskolor, yrkesmedicinska kliniker m.fl. organ.

I propositionen redovisas att regeringen har tillkallat en särskild utredare för en översyn av arbetslivsforskningens organisation (dir. 1989:59). Enligt direktiven bör utredaren kartlägga arbetslivsforskningens omfattning, inriktning och finansiering. Utifrån denna kartläggning skall utredaren föreslå hur denna forskning bör bedrivas och organiseras så att tillgängliga resurser utnyttjas på effektivast möjliga sätt och så att en hög forskningskvalitet nås. Utredaren skall presentera alternativa organisationsförslag. Särskilt noggrant bör arbetslivscentrums roll belysas. Utgångspunkten för utredningsarbetet är oförändrad resurstilldelning till arbetslivsforskningen. Utredningen skall redovisas senast den 30 maj 1990.

I fyra motioner behandlas *arbetslivsforskningens organisation*.

I moderata samlingspartiets motion A28 föreslås att verksamheten i dess nuvarande form vid arbetslivscentrum och arbetsmiljöinstitutet avvecklas. Moderata samlingspartiets syn på de nämnda forskningsorganen utvecklas i kommittémotion A24 av Anders G Högmark m.fl. Enligt motionen innebär de många specialorganen inom detta forskningsområde att det delvis uppstått en egen forskningskultur, som i vissa avseenden kan skilja sig från förhållandena inom universiteten. Detta ger anledning att förutsättningslöst pröva de institutionella formerna för forskningen på detta område. Arbetsmiljöfonden lämnar ca 200 milj. kr. till forskningen. Förutom moderata samlingspartiets i annat sammanhang aktualiserade förslag beträffande andra delar av arbetsmiljöfondens verksamhet bör den forskningsfinansierande verksamheten utredas vad gäller fondens funktion och arbetsformer. Vidare bör arbetslivscentrums framtida verksamhet noga övervägas. Enligt motionärerna bör man vid den pågående översynen särskilt pröva möjligheterna att knyta arbetslivscentrum till universitetet i Stockholm. Även arbetsmiljöinstitutets framtida status bör prövas. En anknytning till universitet och högskolor bör prövas. Slutligen betonar motionärerna att det är viktigt att arbetsmiljöinstitutet även i fortsättningen upprätthåller goda kontakter med arbetarskyddsstyrelsen.

Sven-Åke Nygårds m.fl. (s) framhåller i motion A25 att miljöhänsyn även måste omfatta arbetsmiljö. Enligt motionärerna bör riksdagen göra ett uttalande med innebörd att sambandet mellan arbetsmiljöforskning och övrig miljöforskning bör förstärkas.

I motion A26 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c) behandlas arbetslivsforskningen vid högskolan i Karlstad. Enligt motionärerna finns en nationellt välrenommerad grupp för arbetslivsforskning vid högskolan i Karlstad. En kommande organisation bör kunna ges en

mera decentraliserad utformning enligt motionärerna. Vid översynen av den framtida arbetslivsforskningen bör övervägas att förlägga en del av denna forskning till Värmland.

Utskottet ser med tillfredsställelse på att en särskild utredare tillkallats för att göra en översyn av arbetslivsforskningen. Som framgår av direktiven är avsikten att presentera alternativa förslag om hur arbetslivsforskningen bör bedrivas och organiseras på effektivast möjliga sätt. En viktig fråga är givetvis hur forskningsorganisationen kan främja den vetenskapliga kvaliteten i forskningen. Utredaren är oförhindrad att ta upp frågor om decentralisering av forskningsorganisationen i detta sammanhang. Den utredning som sålunda pågår bör enligt utskottets uppfattning kunna tillgodose de önskemål som framförs i de ovan redovisade motionerna. Vidare kan utskottet för sin del inte se någon motsatsställning mellan miljöforskning och arbetsmiljöforskning med hänsyn till att såväl miljöforskning som arbetsmiljöforskning har en mängd olika beröringspunkter såväl sinsemellan som med andra områden. Med det anförda bör de i sammanhanget upptagna motionerna, A24 (m), A25 (s) i motsvarande del, A26 (c) och A28 (m), inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motion A25 av Sven-Åke Nygårds m.fl. (s) framhålls att bildandet av arbetsmiljöinstitutet var en markering av arbetsmiljöforskningens betydelse. En sådan markering bör fullföljas anser motionärerna. Ur denna synpunkt är det viktigt att möjligheten kvarstår att *inrätta professurer inom arbetsmiljöområdet* — även utanför högskolan.

Frågan om att inrätta professurer utanför högskolan har tagits upp helt kortfattat i propositionen (s. 185—186):

Tjänster som professor finns i dag även vid myndigheter utanför högskoleorganisationen. För närvarande finns ett sextiotal sådana tjänster. Enligt regeringens mening bör tjänster som professor fortsättningsvis endast inrättas inom högskolan. Regeringen har för avsikt att utfärda bestämmelser om tillsättande av nu befintliga tjänster utanför högskolan, som i stort sett motsvarar vad som i dag gäller för tjänst som professor vid forskningsråd.

Utskottet vill för sin del peka på att arbetsmiljöinstitutet i många hänseenden har likartade förhållanden som universitet och högskolor. Institutet svarar för kvalificerad forskning och handleder doktorander. Forskarna vid institutet bedriver en omfattande forskarutbildning i samarbete med universitet och högskolor. Av en professor vid arbetsmiljöinstitutet krävs samma slags kvalifikationer som vid högskolan. Tjänst som professor tillsätts av regeringen efter förslag av institutets styrelse. Institutet skall därvid inhämta yttrande om sökandenas vetenskapliga skicklighet från tre sakkunniga inom det eller de ämnesområden som tjänsten omfattar. Med hänsyn till dessa förhållanden förutsätter utskottet att arbetsmiljöinstitutet kan återbesätta och i förekommande fall nyinrätta professorstjänster efter samma principer som de nu gällande. Vad utskottet anför med anledning av den föreliggande motionen i aktuell del bör ges regeringen till känna.

Arbetsmiljöinstitutet

1988/89 Utgift	67 143 000
1989/90 Anslag	78 036 000
1990/91 Prop.	85 539 000

Regeringen föreslår under punkt C 2 (s. 374—376) att riksdagen godkänner föreslagen överföring från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens ifrågavarande inkomsttitel,

till Arbetsmiljöinstitutet för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 85 539 000 kr.

Med hänsyn till den nämnda översynen av arbetslivsforskningen behandlas arbetsmiljöinstitutet i propositionen från ett ettårigt budgetperspektiv. Institutets förslag till nya forskningsområden — sjukvårdens arbetsmiljö, den goda arbetsmiljön ur ungdomarnas synpunkt och arbetsmiljön för äldre — är väl motiverade enligt propositionen. Områdena föreslås tillföras 1 600 000 kr. för budgetåret 1990/91. Till utbildning och information beräknar regeringen 500 000 kr. som bör finansieras genom att motsvarande belopp förs från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens inkomsttitel 1271 Inkomster av arbetsgivaravgifter till arbetarskyddsverket och arbetsmiljöinstitutets verksamhet. Till institutets anslag hör också hybrid-DNA-delegationen.

Vänsterpartiet kommunisterna begär i motion A29 ett extra anslag till arbetsmiljöinstitutet på 1 milj. kr. för informationsverksamhet. Information om resultatet från avslutade forskningsprojekt bör gå ut till arbetsplatser, arbetsgivare, fackföreningar osv. Med hänsyn till arbetsmiljöinstitutets i dag begränsade resurser för information behövs en ökning. Vidare begärs i motion A236 av vpk 1 milj. kr. ytterligare för utbildningsändamål, bl.a. kvalificerad skyddsombudsutbildning och ergonomikurser.

I folkpartimotionen A253 begärs att hybrid-DNA-delegationen får 5 milj. kr utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 1990/91. I motionen anförs att de olika myndigheternas ansvar på bioteknikområdet måste preciseras. Uppgifterna kan i huvudsak lösas av befintliga organ, men ansvarsfördelningen behöver ses över. Folkpartiet föreslår att hybrid-DNA-delegationen förstärks parlamentariskt och får uppdraget att göra en sådan genomgång.

I centerns motion A277 begärs att riksdagen anslår ytterligare 2 milj. kr. till hybrid-DNA-delegationen för budgetåret 1990/91 i avvaktan på förslag till en ny kompetent myndighetsorganisation.

Delegationen för hybrid-DNA-frågor har funnits sedan år 1980 och skall bl.a. främja säkerheten vid användning av hybrid-DNA-teknik och näralliggande tekniker samt sprida kunskap om utvecklingen på området.

För en precisering av begreppen hybrid-DNA-teknik, genteknik och bioteknik vill utskottet hänvisa till jordbruksutskottets betänkande 1989/90:JoU9. I detta betänkande erinras om att kontrollfrågorna på

bioteknikområdet i viss utsträckning redan har blivit föremål för överväganden resp. beslut från regeringens och berörda myndigheters sida.

I här föreliggande sammanhang redovisas endast de insatser som har beröringspunkter med hybrid-DNA-delegationens verksamhet.

Inom jordbruksdepartementet har nyligen framlagts en rapport med titeln Genteknik — Växter och djur (Ds 1990:9). Utredningens förslag i rapporten innebär i korthet att samhället bör skärpa kontrollen av genteknisk forskning och tillämpning inom angivna områden och att ett särskilt prövningsorgan bör inrättas. Hybrid-DNA-delegationen bör även fortsättningsvis vara det organ där all information samlas. Utredningen föreslår bl.a. att den politiska representationen i delegationen förstärks samt att berörda myndigheter representeras i delegationen. Den nuvarande organisationen av delegationen under arbetsmarknadsdepartementet bör övervägas i lämpligt sammanhang enligt utredningen. Vidare föreslås att delegationens kanslifunktion byggs ut. Utredningen är nu under remissbehandling.

Vidare har regeringen den 29 mars 1990 beslutat bemyndiga justitieministern att tillkalla en parlamentarisk beredning för att belysa frågor om användning av gentekniken. I direktiven konstateras att utvecklingen inom gentekniken nu går mycket snabbt. En samlad översyn bör därför göras. Beredningen skall med förtur behandla frågan om hur prövningen av genteknikens tillämpning bör gå till och hur denna prövning skall vara organiserad i framtiden. I detta sammanhang bör hybrid-DNA-delegationens arbetsuppgifter och organisatoriska ställning övervägas. Arbetet bör slutföras före utgången av mars 1992.

Enligt utskottets mening bör den omfattande genomgång och analys som pågår inom bioteknikområdet inkl. organisationsfrågorna kunna ligga till grund för en lösning även av *hybrid-DNA-delegationens uppgifter och organisation*. Kravet på översyn måste anses vara tillgodosett. Med hänsyn till det anförda bör motion A253 (fp) i denna del inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Frågan om anslagsnivå för delegationen anser utskottet bör anstå tills delegationens arbetsuppgifter och organisation kan läggas fast. För innevarande budgetår beräknas i arbetsmiljöinstitutets budget 670 000 kr. för delegationen. I avvaktan på beslut om den framtida strukturen inom detta område och i avvaktan på vidare överväganden om vilket departement som bör hålla i genteknikfrågorna förutsätter utskottet att frågor i samband med delegationens anslagssituation under budgetåret 1990/91 kommer att lösas inom arbetsmarknadsdepartementets ram.

Vad regeringen anfört och föreslagit under denna punkt godtas av utskottet. Motionerna A29 (vpk), A236 (vpk), A253 (fp) och A277 (c) i berörda delar avstyrks av utskottet.

1988/89 Utgift 3 455 000 Reservation 821 000
1989/90 Anslag 3 628 000
1990/91 Prop. 4 282 000

Regeringen föreslår under punkt C 3 (s. 376—377) att riksdagen godkänner föreslagen överföring av medel från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens ifrågavarande inkomsttitel, till Arbetsmiljöinstitutet: Anskaffning av vetenskaplig apparatur för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag på 4 282 000 kr.
Regeringens förslag tillstyrks av utskottet.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *arbetsmarknadspolitisk forskning vid högskolan i Växjö*

att riksdagen avslår motion 1989/90:A23 yrkande 2,
res. 1 (fp, c)

2. beträffande *arbetslivsforskningens organisation*

att riksdagen avslår motionerna 1989/90:A24, 1989/90:A25 i motsvarande del, 1989/90:A26 och 1989/90:A28,

3. beträffande *inrättande av professurer inom arbetsmiljöområdet*

att riksdagen med anledning av motion 1989/90:A25 i motsvarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

res. 2 (m)

4. beträffande *medelsöverföring*

att riksdagen godkänner i proposition 1989/90:90 Avsnitt 19 under punkt C 2 föreslagen överföring av medel från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens inkomsttitel 1271 Inkomster av arbetsgivaravgifter till arbetarskyddsverket och arbetsmiljööinstitutets verksamhet.

5. beträffande *hybrid-DNA-delegationens uppgifter och organisation*

att riksdagen avslår motion 1989/90:A253 yrkande 1,
res. 3 (fp)

6. beträffande *arbetsmiljööinstitutet*

att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1989/90:A29, 1989/90:A236 yrkande 5, 1989/90:A253 yrkande 2 och 1989/90:A277 till Arbetsmiljööinstitutet för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 85 539 000 kr.,

res. 4 (fp) - villk. 3

res. 5 (c)

res. 6 (vpk)

7. beträffande *medelsöverföring*
att riksdagen godkänner i proposition 1989/90:90 Avsnitt 19 under punkt C 3 föreslagen överföring av medel från fonden för arbetsmiljöförbättringar till statsbudgetens inkomsttitel 1271 Inkomster av arbetsgivaravgifter till arbetarskyddsverket och arbetsmiljöinstitutets verksamhet,

8. beträffande *anskaffning av apparatur*
att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:90 i motsvarande del till *Arbetsmiljöinstitutet: Anskaffning av vetenskaplig apparatur* för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett reservationsanslag på 4 282 000 kr.

Stockholm den 19 april 1990

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Kjell Nilsson (s), Sonja Rembo (m), Marianne Stålberg (s), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m), Gustav Persson (s), Bo Nilsson (s), Mona Saint Cyr (m), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c), Karl-Erik Persson (vpk), Anna Horn af Rantzien (mp), Monica Öhman (s), Eivor Husing (s) och Göran Engström (c).

Reservationer

1. Arbetslivsforskningens organisation (mom. 2)

Sonja Rembo, Anders G Högmark och Mona Saint Cyr (alla m) anser *dels* att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet ser" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till den uppfattning som kommer till uttryck i moderata samlingspartiets motioner A24 och A28, nämligen att de sektoriella forskningsorganen inte kan förväntas medföra samma forskningskultur som högskoleforskningen. Rent principiellt anser utskottet att forskningens kvalitet skulle vinna på att medel överförs från sektorsorganen för att bekosta forskning vid högskolans institutioner i stället för att sektorsorganen utvecklar egna organisationer för forskning.

Mot denna bakgrund finns det anledning att förutsättningslöst pröva såväl arbetslivscentrums som arbetsmiljöinstitutets framtida ställning. Utskottet anser att den nu arbetande utredningen bör överväga att anknyta delar av arbetslivscentrum till universitetet i Stockholm.

Arbetsmiljöinstitutets forskning bör i framtiden så långt det är möjligt bedrivas vid ett antal fristående institutioner inom universitet och högskolor runt om i Sverige i syfte att stimulera och säkerställa vetenskaplig kvalitet och mångfald. När det gäller arbetsmiljöinstitutet vill utskottet framhålla angelägenheten av goda kontakter med arbetarskyddsstyrelsen.

Den nämnda utredningen bör också omfatta arbetsmiljöfondens forskningsfinansierande verksamhet, såväl vad gäller funktionen som arbetsformerna.

Med hänvisning till det anförda tillstyrker utskottet motionerna 24 och 28. Övriga behandlade motioner bör i motsvarande delar avstyrkas.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *arbetslivsforskningens organisation*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:A24 och 1989/90:A28 samt med avslag på motionerna 1989/90:A25 i motsvarande del och 1989/90:A26 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. Inrättande av professurer inom arbetsmiljöområdet (mom. 3)

Sonja Rembo, Anders G Högmark och Mona Saint Cyr (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till propositionens uppfattning att tjänst som professor fortsättningsvis endast bör inrättas inom högskolan. Detta är en av flera åtgärder för att markera betydelsen av och kvaliteten på utbildningen och forskningen vid universitet och högskolor.

Utskottet avstyrker därför motion A25 (s) i aktuell del.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *inrättande av professurer inom arbetsmiljöområdet*

att riksdagen avslår motion 1989/90:A25 i motsvarande del,

3. Hybrid-DNA-delegationens uppgifter och organisation (mom. 5)

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "riksdagens åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motion A253 (fp) att politiken på bioteknikområdet måste preciseras också när det gäller olika myndigheters ansvar och uppgifter. Delegationen för hybrid-DNA-frågor är en av dessa myndigheter. Enligt utskottets uppfattning bör delegationen — med förstärkt parlamentarisk representation av alla partier — ha goda möjligheter att göra en översyn av de olika myndigheterna på området och deras rollfördelning. Med hänsyn till att utvecklingen på biotek-

nikområdet går mycket snabbt bör delegationen vidare ges ett speciellt ansvar för information till allmänheten om bioteknik. Vad utskottet uttalat med tillstyrkan av motion A253 i aktuell del bör regeringen underrättas om.

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *hybrid-DNA-delegationens uppgifter och organisation*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:A253 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Arbetsmiljöinstitutet (mom. 6)

Under förusättning av bifall till reservation 3

Elver Jonsson och Charlotte Branting (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Frågan om" och slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till bioteknikfrågornas vikt och den nuvarande oklara myndighetsorganisationen på området har utskottet ovan förordat att delegationen för hybrid-DNA-frågor förstärks parlamentariskt och att det uppdras åt delegationen att göra en organisationsöversyn på området. Därtill har utskottet uttalat sig för ett utökat informationsansvar gentemot allmänheten från delegationens sida. I konsekvens därmed anser utskottet att de ekonomiska resurserna för delegationen bör utökas med 5 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Motion A253 (fp) tillstyrks i motsvarande del. Motion A277 (c) tillgodoses genom utskottets ställningstagande. Övriga motionsyrkanden avstyrks. Vad regeringen anfört i övrigt godtas av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *arbetsmiljöinstitutet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:A253 yrkande 2, med anledning av proposition 1989/90:90 i motsvarande del och motion 1989/90:A277 samt med avslag på motionerna 1989/90:A29 och 1989/90:A236 yrkande 5 till *Arbetsmiljöinstitutet* för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 90 539 000 kr.,

5. Arbetsmiljöinstitutet (mom. 6)

Kersti Johansson och Göran Engström (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Frågan om" och slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

I avvaktan på en lösning av organisationsfrågorna på bioteknikområdet anser utskottet att hybrid-DNA-delegationen måste ges ytterligare resurser för att kunna följa den snabba utvecklingen på detta område. Resurserna inom arbetsmiljöinstitutets ram — mellan 600 000 och 700 000 kr. — måste anses helt otillräckliga för dessa angelägna uppgifter. Utskottet anser därför i likhet med motion A277 (c) att

anslaget bör räknas upp med 2 milj. kr. jämfört med regeringens förslag. Genom utskottets ställningstagande tillgodoses i viss utsträckning anslagskravet i motion A253. Övriga motionsyrkanden avstyrks av utskottet. Vad regeringen anfört i övrigt godtas av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *arbetsmiljöinstitutet*

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:A277, med anledning av proposition 1989/90:90 i motsvarande del och motion 1989/90:A253 yrkande 2 samt med avslag på motionerna 1989/90:A29 och 1989/90:A236 yrkande 5 till *Arbetsmiljöinstitutet* för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 87 539 000 kr.,

6. Arbetsmiljöinstitutet (mom. 6)

Karl-Erik Persson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Frågan om" och slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar vänsterpartiet kommunisternas uppfattning i motionerna A29 och A236 att arbetsmiljöinstitutet har behov av vissa ytterligare ekonomiska resurser — utöver regeringens förslag — dels för information, dels för utbildning. Bl.a. bör den kvalificerade skyddsombudsutbildningen kunna utökas såväl vad gäller målgrupp som utbildningstidens längd. För utbildningsändamål räknar utskottet upp anslaget med 1 milj. kr. Med hänsyn till informationsverksamhetens betydelse för att resultaten från de avslutade forskningsprojekten skall kunna komma arbetsplatserna till godo anser utskottet vidare att arbetsmiljöinstitutet bör ges ytterligare 1 milj. kr. för detta ändamål. De aktuella yrkandena i motionerna A29 och A236 tillstyrks därför medan övriga motionsyrkanden rörande arbetsmiljöinstitutets anslag avstyrks av utskottet. Vad regeringen anfört i övrigt godtas av utskottet.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *arbetsmiljöinstitutet*

att riksdagen med bifall till motionerna 1989/90:A29 och 1989/90:A236 yrkande 5, med anledning av proposition 1989/90:90 i motsvarande del samt med avslag på motionerna 1989/90:A253 yrkande 2 och 1989/90:A277 till *Arbetsmiljöinstitutet* för budgetåret 1990/91 under tionde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 87 539 000 kr.,

Särskilda yttranden

1. Arbetsmarknadspolitisk forskning vid högskolan i Växjö (mom. 1)

Elver Jonsson (fp), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c) och Göran Engström (c) anför:

Enligt vår uppfattning finns det flera skäl som talar för att den arbetsmarknadspolitiska forskningen i Växjö bör främjas. Högskolan i Växjö har intagit en framträdande roll i det nationella forskarsamhället bl.a. i fråga om arbetsmarknadspolitisk forskning. Såväl ur nationell synvinkel som av regionalpolitiska skäl är det således angeläget att denna forskning kan fullföljas även om anslagssystemet kommer att ändras.

2. Arbetslivsforskningens organisation (mom. 2)

Elver Jonsson (fp), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c) och Göran Engström (c) anför:

Värmland har varit en föregångare i fråga om samverkan mellan högskolan och de fackliga organisationerna inom området arbetslivsforskning. För närvarande görs en översyn av arbetslivsforskningens organisation och verksamhet. Vi vill förorda att den kommande organisationen ges en mera decentraliserad utformning och att Värmland övervägs i detta sammanhang. En lokalisering till Värmland innebär ett effektivt utnyttjande av befintliga resurser.